

Konference
Ochrana ovzduší ve státní správě
Teorie a praxe VII.

Hustopeče, 8 až 10. listopadu 2011

VLÁDNÍ NÁVRH ZÁKONA O OCHRANĚ OVZDUŠÍ
NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

Jan Kužel
Odbor ochrany ovzduší MŽP

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

OBSAH:

➤ ÚVOD

- PŮVODNÍ (porevoluční) A STÁVAJÍCÍ ZÁKON O OCHRANĚ OVZDUŠÍ
- PRŮBĚŽNÉ CÍLE OCHRANY OVZDUŠÍ K ROKU 2020

➤ NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

- NÁRODNÍ PROGRAM SNIŽOVÁNÍ EMISÍ ČESKÉ REPUBLIKY
- PROGRAMY ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ
- STANOVISKA, ZÁVAZNÁ STANOVISKA A ROZHODNUTÍ ORGÁNŮ OCHRANY OVZDUŠÍ

➤ POVINNOSTI OSOB

➤ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

➤ ZÁVĚR

ÚVOD

ZÁKON Č. 309/1991 SB. O OCHRANĚ OVZDUŠÍ

▪ Přehledný, účelný a stručný, byl členěn na čtyři části a obsahoval 23 paragrafů.

ZÁKON Č. 389/1991 SB. O STÁTNÍ SPRÁVĚ OCHRANY OVZDUŠÍ A POPLATCÍCH ZA JEHO ZNEČIŠŤOVÁNÍ

▪ Doplnil federální zákon, byl členěn na tři části a obsahoval 15 paragrafů.

Uvedené zákony přinesly nové efektivní nástroje do té doby v této složce životního prostředí nepoužívané, některé již využívané nástroje pak dostaly novou náplň a smysl.

ÚVOD

Definovány byly:

- kategorie zdrojů znečišťování,
- limity znečišťování,
- přípustná úroveň znečišťování,
- zvláštní ochrana ovzduší a
- smogová situace.

Byly stanoveny:

- povinnosti provozovatelům zdrojů,
- vyžadovány souhlasy orgánů ochrany ovzduší obsahující podmínky ochrany ovzduší například k umístování a povolování staveb nebo k povolení provozu zdrojů.

Nově byly upraveny ekonomické nástroje:

- povinnost provozovatelů platit poplatky podle množství a druhu vypouštěných znečišťujících látek
- pokuty za porušení povinností vyplývajících z nedodržování právních předpisů.

Emise znečišťujících látek v Československu

Hlavní příčinou znečišťování ovzduší v Československu na konci 80. let byla výroba tepla a energie spalováním fosilních paliv → emise

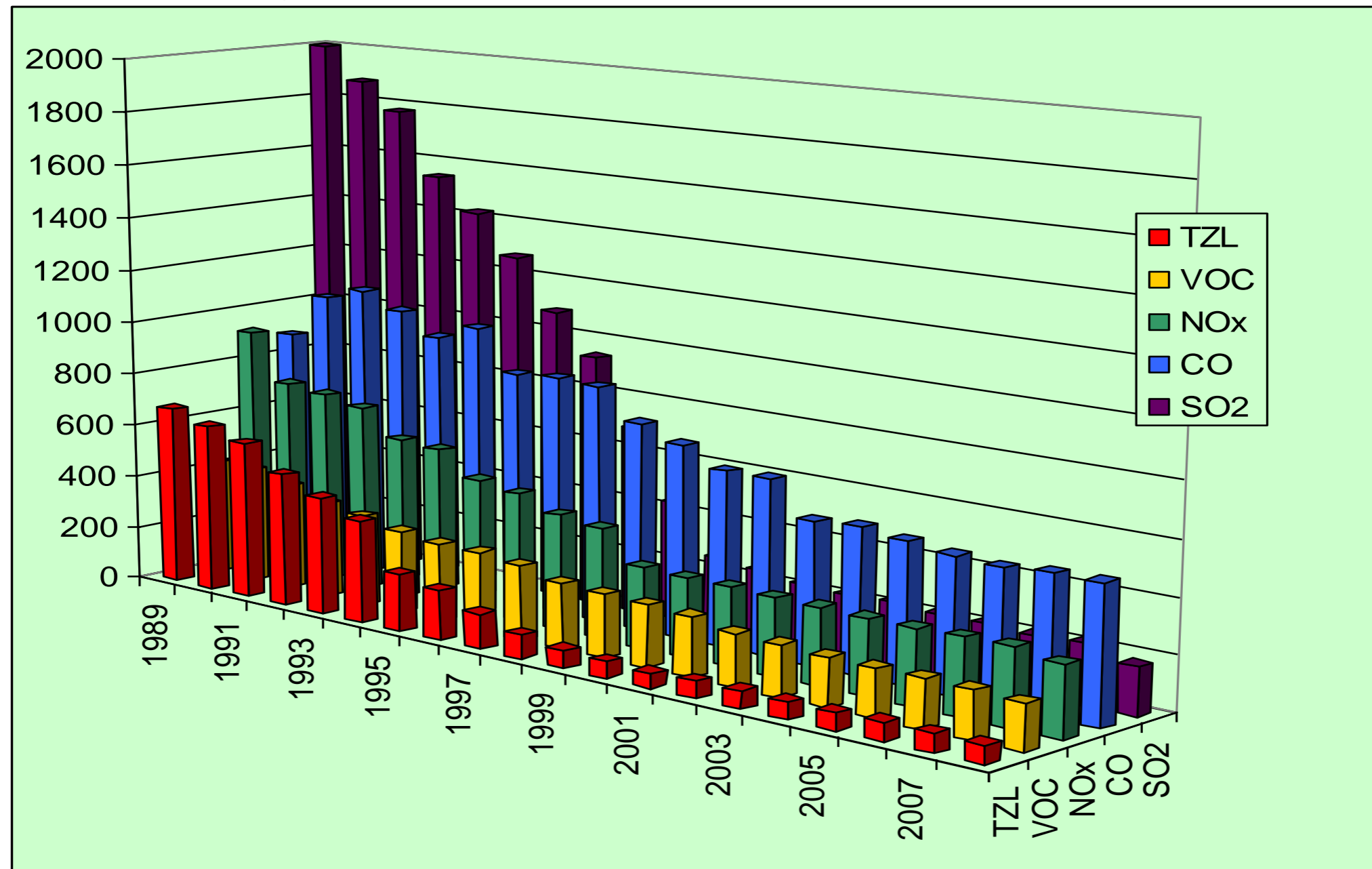
Podíl technologií na znečišťování (kt/rok):

	SO ₂	TZL	NO _x	CO	VOC
Spalování	2 220	794	830	71	25
Ostatní technologie	155	116	5	66	5
Celkem	2 375	910	835	137	30

Vývoj emisí znečišťujících látek od roku 1989 (kt/rok)

Hlavní příčinou znečišťování ovzduší v Československu na konci 80. let byla výroba tepla a energie spalováním fosilních paliv → emise

Zdroj dat: ČHMÚ

ÚVOD

ZÁKON Č. 86/2002 SB. O OCHRANĚ OVZDUŠÍ

- transponoval příslušné právní předpisy ES vydané k regulaci oblastí ochrany ovzduší,
- ochrany ozonové vrstvy Země,
- ochrany klimatického systému Země.

Nadto v průběhu své platnosti upravoval i některé problémy z oblastí

- obnovitelných zdrojů energie,
- pohonných hmot,
- světelného znečištění a dalších.

Stávající česká legislativa v plné míře transponuje legislativní požadavky Evropské unie v oblasti kvality ovzduší a zdrojů znečišťování a přesto v řadě oblastí ČR dochází dlouhodobě k překračování limitních hodnot stanovených pro ochranu lidského zdraví.

PRŮBĚŽNÉ CÍLE OCHRANY OVZDUŠÍ K ROKU 2020

Indikátor	Hodnota indikátoru		termín plnění
Plnění imisního limitu pro PM ₁₀	denní průměr	50 μg.m ⁻³ (nesmí být překročen více než 35x za rok)	ihned
	roční průměr	40 μg.m ⁻³	
Plnění ročního imisního limitu pro NO ₂	40 μg.m ⁻³		
Plnění imisního limitu pro benzen	5 μg.m ⁻³		
Plnění imisního limitu stanoveného pro PM _{2,5}	25 μg.m ⁻³		1.1.2015
	20 μg.m ⁻³		1.1.2020
Plnění cílového imisního limitu pro As	6 ng.m ⁻³		1.1.2013
Plnění cílového imisního limitu pro Cd	5 ng.m ⁻³		1.1.2013
Plnění cílového imisního limitu pro benzo(a)pyren	1 ng.m ⁻³		1.1.2013
Maximální expoziční koncentrace PM _{2,5}	20 μg.m ⁻³		2015
Celostátní cíl snížení expozice PM _{2,5}	18 μg.m ⁻³		2020

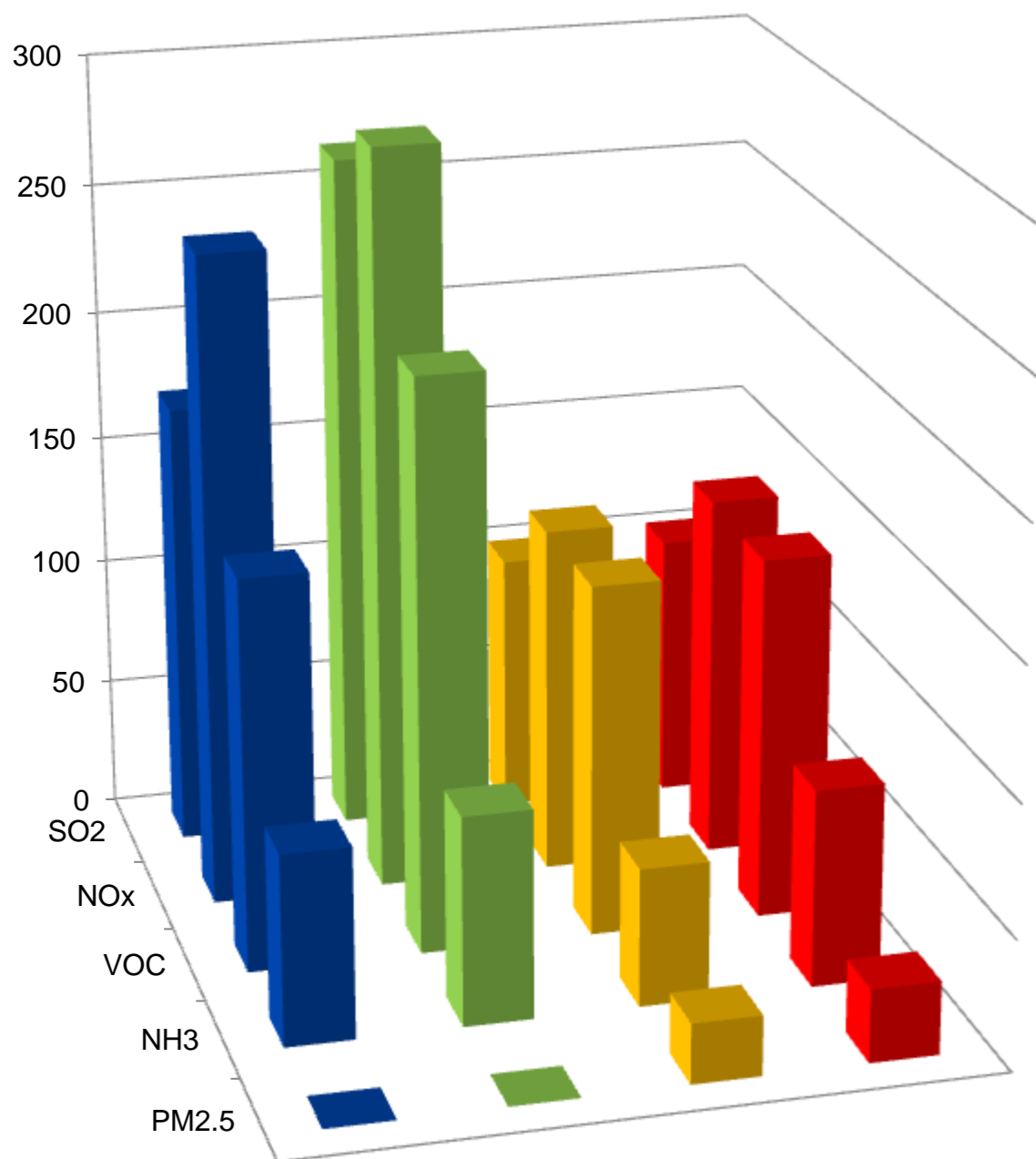

PRŮBĚŽNÉ CÍLE OCHRANY OVZDUŠÍ K ROKU 2020

Indikátor	Hodnota indikátoru (% snížení emisí oproti emisím v roce 2008)	Termín plnění
Snížení emisí jemných prachových částic (PM _{2,5})	o 10 %	od 1. 1. 2020
Snížení emisí oxidu siřičitého (SO ₂)	o 43 %	od 1. 1. 2020
Snížení emisí oxidů dusíku (NO _x)	o 43 %	od 1. 1. 2020
Snížení emisí těkavých organických látek (VOC)	o 20 %	od 1. 1. 2020
Snížení emisí amoniaku (NH ₃)	o 10 %	od 1. 1. 2020

PRŮBĚŽNÉ CÍLE OCHRANY OVZDUŠÍ K ROKU 2020

Znečišťující látka	Předběžné emise (kt/rok) - 2009	Emisní stropy (kt/rok) - 2010	Predikce (kt/rok), scénář mid 2020	Potenciál snížení (kt/rok) - 2020
	2009	2010	2020	2020
SO ₂	173	265	101	103
NO _x	251	286	135	141
VOC	151	220	136	140
NH ₃	73	80	53	76
PM _{2.5}	-	-	23	28

- Předběžné emise (kt/rok) - 2009
- Emisní stropy (kt/rok) - 2010
- Predikce (kt/rok), scénář mid 2020
- Potenciál snížení (kt/rok) - 2020

NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

NÁRODNÍ PROGRAM SNIŽOVÁNÍ EMISÍ ČR

- Nejvýše postaveným programovým dokumentem v oblasti ochrany ovzduší.
- Zpracován za účelem stanovení komplexních a systémových nástrojů pro snižování emisí znečišťujících látek a snižování úrovně znečištění ovzduší.
- Dochází ke sloučení Národního programu snižování emisí ČR s Národním programem snižování emisí ze zvláště velkých spalovacích zdrojů.
- Hlavním cílem tohoto programu je dosažení a plnění národních emisních stropů a snížení celkové úrovně znečištění a znečišťování v ČR.

NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

PROGRAMY ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ

- Základní prostředek, jak dosáhnout stanovených přípustných úrovní znečištění.
- Program je zpracováván pro každou zónu a aglomeraci zvlášť.
- Odpovědným orgánem za zpracování programů zlepšování kvality ovzduší je Ministerstvo životního prostředí.
- Provozovatelé stacionárních zdrojů se budou moci účastnit projednávání Programu a vznášet případné námitky.
- Součástí Programu jsou především opatření zajišťující, že období, kdy dochází k překračování imisních limitů, bude co možná nejkratší.
- Program musí být v souladu s Národním programem snižování emisí ČR.
- Program musí přispívat také k dosažení národního cíle snížení expozice a v tomto smyslu je doplňkem Národního programu snižování emisí.

NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

STANOVISKA, ZÁVAZNÁ STANOVISKA A ROZHODNUTÍ MŽP vydává

- stanoviska k politice územního rozvoje, zásadám územního rozvoje a územnímu plánu v průběhu jejich pořizování,
- závazné stanovisko k umístění stavby pozemní komunikace v zastavěném území obce o předpokládané intenzitě 15 tisíc a více vozidel za 24 hodin v návrhovém období nejméně 10 let.

Krajský úřad vydává

- stanoviska k územnímu plánu a regulačnímu plánu obce,
- stanoviska k umístění stacionárního zdroje,
- závazná stanoviska ke stavbě a změně stavby stacionárního zdroje k řízením podle jiného právního předpisu.
- povolení provozu stacionárního zdroje a to bez přímé návaznosti na řízení podle stavebního zákona.

Nový zákon o ochraně ovzduší se tak snaží jednoznačně stanovit nezávislost povolení provozu na procesech podle stavebního zákona.

NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

STANOVISKA, ZÁVAZNÁ STANOVISKA A ROZHODNUTÍ Krajský úřad

- při rozhodování o novém stacionárním zdroji se dbá na to, aby nedošlo k dalšímu zatížení území nad přípustnou úroveň znečištění,
- nevydá kladné závazné stanovisko k umístění zdroje pro stacionární zdroj v případě, že by provozem tohoto stacionárního zdroje došlo k překročení imisního limitu nebo je imisní limit v místě, kde má být stacionární zdroj provozován, již překročen.
- Výjimku lze učinit v případě, že budou přijata kompenzační opatření, která eliminují zvýšení úrovně znečištění, které by způsobil provoz stacionárního zdroje

Povolení provozu stacionárního zdroje obsahuje zejména závazné podmínky provozování stacionárního zdroje, které nejsou stanoveny přímo zákonem a jeho prováděcími právními předpisy. Povolení k provozu je možné vydat na dobu časově omezenou.

NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ ÚROVNÍ ZNEČIŠTĚNÍ A ZNEČIŠŤOVÁNÍ

STANOVISKA, ZÁVAZNÁ STANOVISKA A ROZHODNUTÍ

- Pokud byl u stacionárního zdroje **identifikován významný příspěvek k překročení imisního limitu**, je zdroj zahrnut v programu zlepšování kvality ovzduší a **krajský úřad** na základě této skutečnosti v povolení provozu stacionárního zdroje **zpřísní nebo stanoví další specifické emisní limity**, případně zpřísní nebo stanoví doplňující technické podmínky provozu či stanoví emisní stropy. **Při stanovení emisního limitu musí úřad přihlížet k přínosům a nákladům, které toto stanovení vyvolá.**

Základním předpokladem je, že v případě podstatné změny okolností musí existovat nástroje, které uvedou provoz zdroje do souladu s těmito novými skutečnostmi. **Povolení provozu není neměnným „věčným“ dokumentem** a může (resp. musí!) být přizpůsobováno aktuální situaci.

POVINNOSTI OSOB

POVINNOSTI PROVOZOVATELŮ STACIONÁRNÍCH ZDROJŮ

Zákon zachovává většinu obecných povinností pro provozovatele každého stacionárního zdroje.

- Základních povinností provozovatele zůstává provozování zdroje v souladu se zákonem a prováděcími právními předpisy a dodržování emisních limitů, emisních stropů, technických podmínek provozu a přípustné tmavosti kouře.
- Provozovatelům zákonem vyjmenovaných stacionárních zdrojů zákon stanoví povinnost mít povolení provozu a provozovat stacionární zdroj v souladu s tímto povolením.

Nové povinnosti jsou zaměřeny na omezení spalování vybraných druhů paliv. Zákon zcela zakazuje ve zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW spalovat méně kvalitní pevná paliva: hnědé uhlí energetické, lignit, uhelné kaly a proplástky.

POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

- Kompenzační opatření
[..\podklady\PN přehled\Priloha 1-Konečná-komplexní.doc](#)
- Řešení pachové problematiky vložním speciálních ustanovení do zákona, včetně imisních limitů pro pachové látky
[..\podklady\PN přehled\Priloha 3-Mimon_pachy.doc](#)
- Pravidelné povinné měření účinnosti spalování a množství vypouštěných látek, kontroly spalinových cest
[..\podklady\PN přehled\Priloha 4-PN Šinčl.doc](#)
- Výnos z poplatků bude pouze příjmem SFŽP a posledním poplatkovým obdobím bude rok 2015
[..\podklady\PN přehled\Priloha 7-PN Plachý_2.doc](#)
- Kontrolovatelnost domácností

ZÁVĚR

Vládní návrh zákona **zdůrazňuje povinnost** pro příslušné orgány ochrany ovzduší **přijímat opatření k dodržování imisních limitů** (snížení úrovně znečištění tam, kde jsou překračovány a udržení se pod imisními limity tam, kde překračovány nejsou) **a usilovat o zachování co nejlepší kvality ovzduší.**

Na prvním místě **při aplikaci nové právní normy** musí být **vždy kladen důraz** na hlavní cíl návrhu zákona, to znamená **na předcházení znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečišťování** tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy a vytvoření předpokladů pro regeneraci složek životního prostředí postižených v důsledku znečištění ovzduší.

Účinnost nového zákona o ochraně ovzduší se předpokládá od 1. července 2012.

Děkuji za pozornost.

